

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

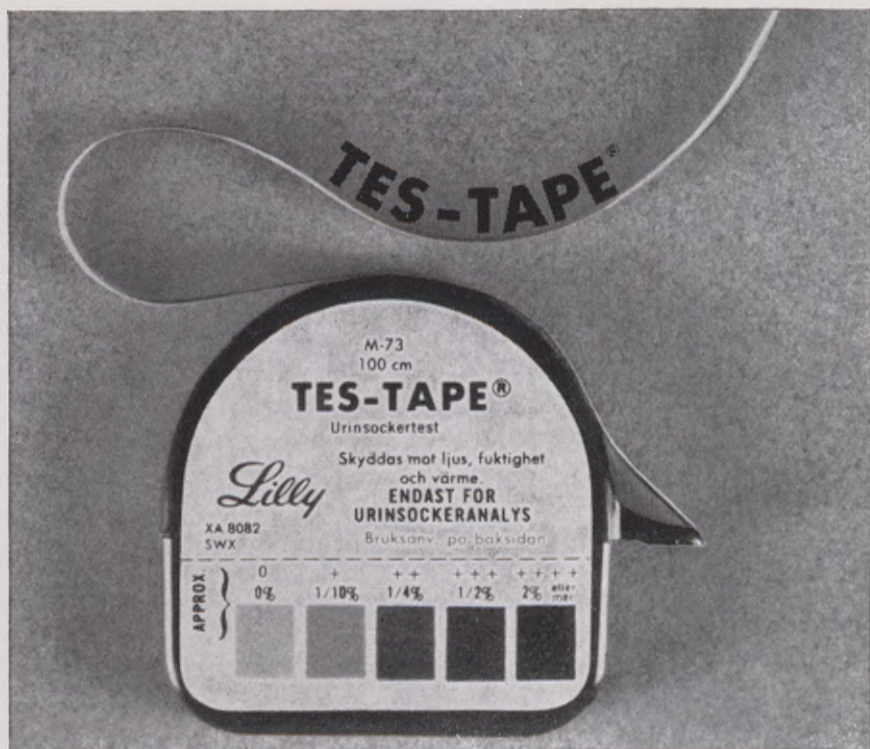

DIABETES

De Sockersjukas Tidskrift

Nummer 4 1966 Pris 1:50

snabb|enkel|pålitlig

bestämning
av glykos
i urinen

Eli Lilly and Company · Indianapolis 6,
Indiana, U.S.A.

Generaldistributör för Sverige
Apoteksvarucentralen Vitrum Stockholm 12

D.5401

Ansvarig utgivare:

Riksdagsledamoten Nancy Eriksson

Redaktör:

Jur. kand. och socionom Åke Roos

*Redaktion, expedition och
annonskontor:*

Skönviksvägen 292
Bandhagen
Telefon 08/47 87 92
Postgiro 50 07 75

Medicinska medarbetare:

Docent, med. dr Gunnar Engleson
Kyrkogatan 17, Lund
Med. dr Alb. Grönberg
Styrmansgatan 2, Vänersborg

Prenumerationspris:

8: — kr. pr år

Tryck:

Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Svenska Diabetesförbundet:

Skönviksvägen 292
Bandhagen
Telefon 47 87 92
Kontrollgirokonto 90 09 01

Ordförande:

Riksdagsledamoten
Fru Nancy Eriksson
Roslagsgatan 11, Stockholm Va
Telefon 32 02 32

Kassaförvaltare:

Byråchef Arne Lokén
Storbergsgatan 11, Hägersten
Telefon Sthlm 46 58 26

DIABETES

*Organ för Svenska Diabetesförbundet
Nummer 4, aug. 1966, årgång 16*

Innehåll:

Det bästa apoteket, av <i>Nancy Eriksson</i>	3
Diabetes och fettomsättning, av <i>Sven Carlström</i>	4
Skidvecka i fjällen för synskadade	8
Svenska Journalen anmäld hos Pressens Opinionsnämnd ..	11
Sockersjukan mera komplicerad än man anat	15
Ny koloni för diabetesbarn ..	16
Vi behöver hälsosammare svensk folkkost	20
Sambandet mellan fetma och diabetes	23
Från våra föreningar	25
Gunnar Engleson 50 år	31
Britt-Lis Lindqvist ur tiden ..	31

CLINITEST*

för pålitlig uppskattning av socker i urin.

För varje dag lär sig ett ständigt ökande antal diabetiker i Sverige att regelbunden Clinitest kontroll är en säker grund för den rätta skötseln av deras sockersjuka.

*) Varumärke

Ames Company
Division of Miles Laboratories Ltd

Agent för Sverige:

Aktebolaget **MEDA** Göteborg
Stora Badhusgatan 20,
Göteborg C. Tel. 17 68 40

Det bästa apoteket

Fett fläsk ordinerades en gång i tiden de sockersjuka, idag är fett överhuvud taget busen i kosten för diabetiker och anhöriga till diabetiker, som ängslas för risken att få socker på äldre dar. En allmän läkarmening är, att slarv med dieten kan ge kärllförändringar. Men var får man den husmanskost, som dr Bo Andersson talar om som särskilt lämplig för diabetiker och lika bra för andra människor också? Inte bjuds den på lunchserveringar på arbetsplatser, i skolor, på restauranger eller på sjukhus. Fet uppstekt mat, korv (vi skall återkomma till korven senare), mjöliga såser i stället för fettfattig, äggviterik föda med rikliga mängder färska grönsaker, det är »husmanskosten» tyvärr.

Via djupfrysning kan kanske dietbekymren skingras av den moderna livsmedelsindustrin, först och främst för feta, äldre personer, barn och t. ex. diabetiker. Främst i Europa och som exportör även till USA står idag Findus med sina djupfrysingsprodukter, framställda och odlade både i vårt land och över hela världen. Kvaliteten har nåtts genom vetenskaplig precision ända från odlingsstadiet. På egna

och arrenderade odlingar undersöks jordmånen, utexperimenteras utsädet, sås och skördas under minutiös ledning från företaget. Produkterna spenat, ärter m. m. i Bjuv fryses omedelbart i hypermoderna anläggningar, sparris och majskolvar odlas och fryses i olika sydeuropeiska länder, kronärtskockor i Italien, bönor i Ungern, apelsinjuice i Florida etc. Kött produceras bl. a. i kycklinghus som rymmer 45.000 kycklingar nere i Skåne, 2¹/₂ miljon produceras per år; på 7¹/₂ vecka är dom färdiga att frysas och säljas som broiler. Det billigaste fettfattiga kött man kan få. Delikata djupfrysade köttbullar är en annan produkt. Kolja fryses i Hammerfest, spätta i Danmark, bläckfisk i Italien och torsk i Sverige bl. a. Hjortron i Sverige, skivade jättejordgubbar, krusbär och blåbär från olika länder, lingon i Norge. Årstiderna är upphävda, primören finns året om.

Få ting torde komma att få en så avgörande betydelse för framtida dagligt liv som modern livsmedelsindustri. En rationaliseringsnyckel som frigör kvinnlig

Forts. på sid. 10

Av dr Sven Carlström

Med. lic. Sven Carlström, Medicinska kliniken A, Lunds lasarett, skriver här om diabetes och fettomsättningen. Dr Carlström har erhållit anslag från Diabetesförbundets forskningsfond för arbete på hit hörande område.

Sven Carlström

Diabetes och fettomsättning

Det har på senare år alltmera blivit klarlagt, att diabetes inte är en sjukdom som uteslutande medför en rubbning i kroppens sockeromsättning. Omsättningen av fett och äggvita är intimt sammankopplad med sockrets omsättning i kroppen. Jag kommer i denna artikel att uteslutande sysselsätta mig med det samband, som föreligger mellan socker och fett, men det sker endast av skälet att jag sysslats med detta och inte av skäl att äggviteomsättningen skulle vara mindre betydelsefull.

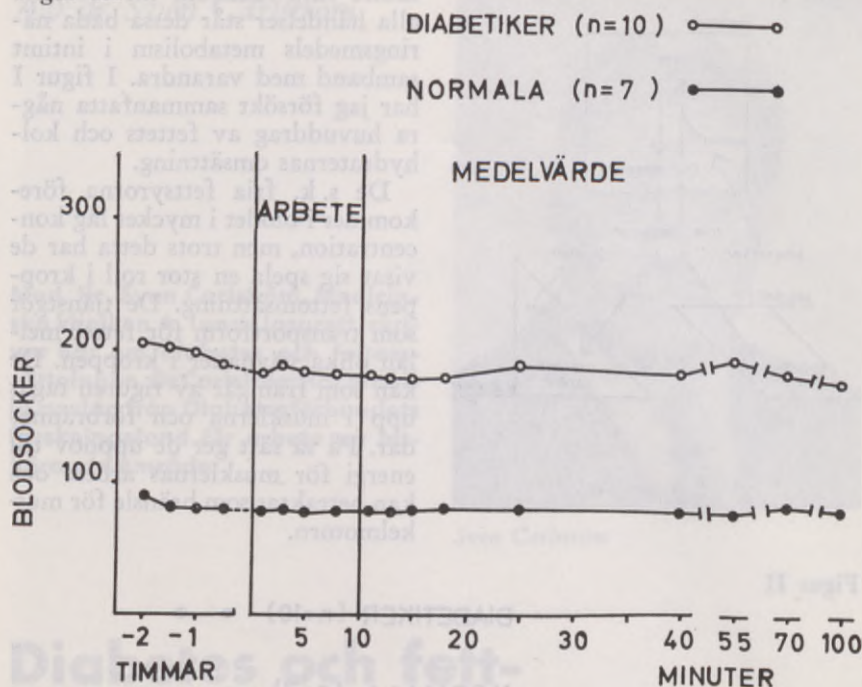
Det har varit känt sedan länge,

att sockersjuka leder till förhöjda värden av fett i blodet, men det är först under det senaste decenniet man fått en förklaring till detta fenomen. Den förhöjda blodfett-nivån har i sin tur antagits vara förklaringen till den ökade förekomsten av åderförkalkning hos diabetiker och detta gör att fettomsättningsrubbningen tilldragit sig mer och mer intresse. Det har t. o. m. framförts en teori, som innebär att den primära rubbningen vid diabetes skulle finnas i fettomsättningen och att rubbningen av sockeromsättningen

Figur III

De kan också tagas upp i fettväven, där socker också tas upp. I fettväven förenas ett ämne bildat av socker och fettsyror och fett bildas. Denna process pågår i normala fall alltid, liksom det i fettväven alltid pågår en sönderdelning av redan bildat fett. Dessa båda processer balanserar mot varandra och vid lagom intag av föda per dag är mängden av fett alltså lika stor, trots att uppbyggandet och sönderdelningen hela tiden pågår. De två motstridande processerna tar helt enkelt ut varandra och kroppsvikten blir oförändrad.

Vad tjänar då detta till? Jo, fettväven tjänstgör som upplagringsplats för bränsle som inte omedel-

bart behöver användas för förbränning i muskulaturen. Man kan säga, att fettväven är bensintanken, medan, som vi tidigare sagt, muskulaturen är motorn. Skulle motorn behöva arbeta extra mycket, som t. ex. vid en språngmarsch, kommer fria fettsyror ut i blodet från fettväven och transporteras med blodet till musklerna för förbränning.

Upptagandet av socker i fettväven kräver närvaro av insulin. Om insulin inte finns i kroppen, vilket åtminstone är fallet vid s. k. ungdomsdiabetes, upptages mindre socker och mindre fett bildas. Dessutom tycks sönderdelningen av redan bildat fett också vara ökad

och båda dessa processer leder till att fettmängden minskar. Detta gäller i varje fall vid den form av sockersjuka som börjar i ungdomen och från det praktiska fältet är det ju också känt att dessa patienter minskar i vikt innan deras sjukdom kommit under insulin-kontroll. Vid sockersjukdom som debuterar först i högre åldrar tycks mekanismen åtminstone delvis vara en annan. Hela den mängd fettsyror, som på så sätt kommer ut i blodet, behövs inte för förbränning i musklerna, och de tages då i stället upp i levern, som tillverkar blodfett av dem. På så sätt förklaras den förhöjda mängden blodfett hos diabetikerna.

Normalt styrs de processer som sönderdelar och bygger upp fett i fettväven av flera hormoner. Man vet att sönderdelningen ökar vid vissa tillstånd, som t. ex. efter måltid. Ökar i stället bildningen av fett i fettväven, kan man säga att bensintanken fylls på. Denna normala regulation är, som ovan sagts, störd vid diabetes.

Jag har gjort en undersökning med stöd bl. a. från Diabetesförbundet, i vilken denna ökade fett-nedbrytning har visat sig föreligga. Om nyupptäckta diabetiker, som ännu inte behandlats med insulin, får cykla 10 minuter på en s. k. testcykel och blodprov tages under tiden för bestämning av fettsyror i blodet, så kan man visa att diabetikerna får en större stegring av fettsyror i blodet under och framför allt efter arbetsperioden än normalpersoner i samma åldrar. Detta är ett uttryck för att sönderdelningen av fett i och avgiften av fettsyror från fettväven blir större

hos diabetikerna. Halten av fettsyror i blodet hos de båda undersökta grupperna framgår av figur II. I figur III kan man se att blodsockerhalten inte ändras nämnvärt under försöket.

Om de undersökta diabetikerna undersöks på nytt sedan de behandlats med insulin under en tid och deras sjukdom kommit under god kontroll, finner man inte denna onormala stegring av fettsyror i blodet efter arbete. Detta visar, att insulinbehandling har förmåga att rätta till inte bara rubbningen i sockeromsättningen utan också fettomsättningsrubbningen vid sockersjuka, vilket också sannoligt medför minskade risker för åderförkalkning.

Många problem återstår att lösa, bl. a. vilket eller vilka av kroppens hormoner som sätter i gång den ökade stegringen av fettsyrehalten i blodet vid arbete, och för detta krävs mera forskning. De senaste åren har dock avsevärt ökat vår kunskap om ämnesomsättningsrubbningen vid sockersjuka och därmed på lite mera sikt vår förmåga att behandla sjukdomen.

Annonsera
i
DIABETES

En synskadad diabetiker skriver här om en skidsemestervecka, som i vintras anordnades för synskadade.

Skidvecka i fjällen för synskadade

De Blindas Förening anordnade under tiden 20—27 mars i år en skidsemestervecka på Storsvallsgården invid Storlien med deltagande av ett 50-tal personer, dels medlemmar från blindföreningarna i Norge, Danmark och Finland och dels medlemmar från de svenska lokalföreningarna.

Som bekant finns numera bland de synskadade åtskilliga med diabetes och med några få undantag körde samtliga diabetiker i en grupp tillsammans med några nybörjare. Övriga deltagare delades in i olika grupper allt efter kondition och skicklighet och de allra duktigaste skidåkarna ingick i »elitgruppen». Dessa var för resten ute på en tredagarstur med full packning. Man var sex synskadade och två seende ledare. Det kan speciellt framhållas att två av de synskadade var diabetiker. Den enda fördel dessa hade, var att de slapp att skida med packning. Turen gick via Blåhammaren till Sylarna och

tillbaka igen och den totala körsträckan var omkring sex mil. Den sista dagen skidade man direkt från Sylarna till Storsvallsgården, en sträcka på ca tre mil. Kondition och humör var efter hemkomsten de bästa trots att de yttre betingelserna inte hela tiden varit de gynnsammaste.

Många frågar sig säkert hur det nu kan gå till att klara sig i skidspåret för en synskadad. Själva spåret drages upp med hjälp av en snövessla, som på en gång gör två spår intill varandra. Dessa ligger något djupare än vad den vanlige skidåkaren åstadkommer, vilket gör att man känner spåret lättare och riskerna för att man skall förrirra sig ut i terrängen inte är alltför stora. Om man åkte bland de främsta i spåret eller om det snöade häftigt, kunde det givetvis uppstå svårigheter, men ju fler som åkte i spåret desto mer välpreparerat blev det. Det fanns spår av varierande svårighetsgrad och längd.

Den senare sträckte sig från en knapp kilometer upp till dryga tre kilometer.

»Man kände sig trygg»

Om man skall klara sig bra i skidspåret är det också viktigt att man blir instruerad på rätt sätt och man måste säga att det lyckats arrangörerna att få tag på verkligt förnämliga instruktörer för denna skidvecka. Innan man gav sig iväg på dagens första skidtur såg man till att man fick tag på rätt par skidor och övrig utrustning och gav råd om vilken och hur mycket valla man skulle lägga på. Efter den första dagen i fjällen vallade också de flesta av oss själva sina skidor. När det sedan bar av ut i spåret, kunde man alltid känna sig trygg, eftersom man visste, att någon instruktör var inom syn- och hörhåll och med sina rop »ett steg höger», »två steg vänster», »fortsätt rakt framåt», »stopp», »liten utförsbacke» etc. beskrev hur man skulle göra eller vad som väntade. Om man tyckte sig stå inför en alltför besvärlig utförslöpa, kunde man alltid räkna med att bli hjälpt nerför av någon instruktör, som varligt höll en under armen och paråkade nerför backen. Det fanns säkert många, som med tveksamhet spände på sig skidorna första gången, men tack vare instruktörernas goda psykologiska blick och tekniska kunskaper rådde det därefter ingen tveksamhet om att man skulle klara sig fint.

Vädrets makter var inte speciellt nådiga mot oss under veckan och om det kunde trösta någon, fick man höra att det varit samma slags

väder en längre tid. Hård blåst och snöyra fick vi mer än nog av och de stunder som solen visade sig tog man givetvis väl till vara så helt utan solbränna behövde man inte återvända. Snö och blåst gör för all del även sitt till för att förändra ansiktsfärgen, men det är nu en gång inte detsamma som det varma solljuset. Temperaturen höll sig de flesta dagarna på en sådan nivå, att några vallningsproblem sällan uppstod.

När de yttre förutsättningarna för en fjällsemester inte helt kan åstadkommas är det av betydelse att man finner en lämplig inkvartering. Man nödgas tyvärr konstatera att det inte lyckats arrangörerna att få tag på en fjällanläggning av någon högre standard. Man har vid två tidigare semesterveckor anlitat samma pensionat, men enligt uppgift från dem som varit med förut, hade standarden sjunkit detta år. Det torde röra sig om bristande intresse från pensionatets sida. Då man med tanke på den stora brandrisken fått en del av sängplatserna i huvudbyggnaden »konfiskerade», blev man denna gång tvungen att placera några av diabetikerna i det intilliggande annexet och detta har inte tidigare skett. Kapaciteten på det sanitära området, som hittills varit otillräcklig, hade denna gång utökats med några TC, men ändå kan det inte sägas att minimifordringarna på detta område blivit uppfyllda.

Husmanskost och dietmat

Vad maten beträffar så serverades rejäl svensk husmanskost för de flesta deltagarna och för diabeti-

DET BÄSTA...

Forts. fr. sid 3

arbetskraft och tar tillvara arbets- och odlarkraft i jordbruket. För hälsan kan man ännu inte se, vad som kan åstadkommas. Redan finns det mycket färre matvägrare bland små barn genom burkmaten, tarmbesvär för äldre skulle kunna avhjälpas betydligt, för att inte tala om vilken fördel det vore, om maten slapp passera under infekterade halsar och näsor i köken och gå genom många händers bakterieflora. Det finns nämligen nu inte bara frysta råvaror utan färdiglagade djupfrysta rätter, som endast behöver uppvärmas i elektronugnar före serveringen. Bl. a. finns det 28 speciella diabetesrätter. *Den skola som i dag inte håller lämplig kost för sina få diabetesbarn kan inte ursäktas.* De sjukhus, barnanstalter, ålderdomshem, personalmatsalar, som fortfarande bjuder diabetiker olämplig mat, är »stenålders».

Nu har vetenskapen gjort sitt, industrin har satsat hårt, men kundsidan måste trygga en sådan avsättning, att det lönar sig, utan att priserna blir för höga. Som dietmat är rätterna inte särskilt dyra. Storhushållen måste överallt förmås att använda rätterna. Diabetikerna måste själva påverka

ledningarna för storhushållen överallt. Inte förtrötts. Först när stora inrättningar ger avsättning för industrin, kan de enskilda hemmen få tillgång till djupfrysta rätter till hyggliga priser.

Diabetikerna har särskilt uppmärksamats av Findus, bl. a. därför att docent Åke Nordén varit företagets kostexpert och gjort grundläggande undersökningar på fetthalten i produkterna bl. a. och dess inverkan på konsumenten. Vid Findus' 25-årsjubileum nyligen prisade Tage Erlander företagets pionjärgärning och framhöll det märkliga i att ett litet nordiskt land genom sina kvalitetskrav fört upp djupfrysningstekniken till en förgrundsställning i världen utan att få sådana bakslag som t. ex. USA-företagen tidigare haft. — Det är rationellt, att även sjukvården rationaliserar med hjälp av djupfrysningstekniken och använder sig av vetenskapens framsteg.

Piller, pulver, sprutor och tabletter i all ära, men modern livsmedelsindustri kan bli det bästa apoteket. God, nyttig mat är livet.

Waiely Eriksson

kerna en lämpligare sammansatt kost med betoning på grönsaker i olika former.

Eftersom det är meningen att man till nästa år skall förlägga skidveckan på annat håll i Jämtland och det pensionat, som man då kommer att anlita, enligt en ut-

sänd »spaningspatrull» utsago, är av betydligt högre klass, får man hoppas att fler synskadade diabetiker skall passa på detta tillfälle till motion, som är så välgörande för oss alla.

BUM

Svenska Journalen anmäld hos Pressens Opinionsnämnd

Svenska Diabetesförbundet har hos Pressens Opinionsnämnd gjort följande anmälan mot Svenska Journalen för en artikel i dess nummer 41, 1965:

25 oktober 1965

I en artikel i Svenska Journalen nr 41/1965 framföres under rubriken Diabetes uppgifter om hur barn och ungdom kan bli befriade från sin sockersjuka, om orsaken till sjukdomen utreds och patienten blir mottaglig för Skaparens helande kraft. Artikeln vill ge läsaren föreställningen, att samtalet om diabetesbehandling föres mellan en psykolog och »hans vän läkaren» och framhåller att »i likhet med vad den moderna medicinska forskningen anser den djupast ligande orsaken till många sjukdomar just ligger i en negativ livs-åskådning».

Vid tidigare tillfällen har en likartad propaganda emot insulinbehandling förts av Maranatarörelsen och fick då ett mycket tragiskt resultat för en diabetisk yngling, som tog rådgivningen på allvar. Rådgivningen är så mycket farligare som den just vänder sig till barn och ungdom, som är lättast påverkade men också löper den största risken om insulinbalansen rubbas.

Svenska Diabetesförbundet hemställer att Pressens opinionsnämnd

mätte fördöma den falskskyltade upplysning och rådgivning i fråga om diabetesbehandlingen, som framföres i Svenska Journalen.

Högaktingsfullt

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDET

Nancy Eriksson

Ordförande

Svenska Journalen har till Pressens Opinionsnämnd inkommit med nedanstående svar:

Pressens Opinionsnämnd

Box 16335

Stockholm 16

Som svar på Eder skrivelse av den 17 ds får vi härmed anföra följande:

Den av Svenska Diabetesförbundet påtalade artikeln i nr 41/1965 av Svenska Journalen är inte att uppfattas som ett ställningstagande från tidningens sida gentemot insulinbehandlingen. Artikeln redogör för en i England nyutkommen bok och relaterar nyhetsmässigt ett avsnitt ur denna utan att därmed propagandistiskt ta ställning för eller emot dess innehåll. I ingressen till artikeln anges tydligt att den är ett utdrag ur nämnda bok.

Om någon formulering trots detta skulle ge anledning till en förmodan att Svenska Journalen skul-

le vilja propagera mot insulinbehandling — vilket vi inte kan finna — beklagar vi uppriktigt detta samtidigt som vi understryker att en sådan propaganda är helt främmande för tidningen.

Vårt ställningstagande från en dylik propaganda har vi ytterligare understrukit i en artikel, som införts i nr 49/1965 efter en telefonpåringning från en tidning apropå en intervju i Aftonbladet med fru Nancy Eriksson. På grund av vår långa pressläggning kunde denna artikel inte införas förrän i nr 49. Artikeln bifogas detta yttrande för Er kännedom.

Vi beklagar att Svenska Diabetesförbundet, som ingett denna hemställan till Pressens Opinionsnämnd, inte på något sätt tagit kontakt med vår redaktion för att få en av dem önskad rättelse till stånd av den påtalade artikeln i nr 41/1965 eller för att i Svenska Journalen få infört en redogörelse för de synpunkter Svenska Diabetesförbundet har på behandlingen av sockersjuka. Vi skulle givetvis omgående ha tillmötesgått en dylik hemställan från deras sida, detta så mycket mera som vi helt delar förbundets uppfattning om vikten av fortlöpande hälsokontroll och medicinsk behandling av denna sjukdom. Den betydelse tidningen lägger i vikten av läkarnas arbete visas av att tidningen i över 40 år haft en legitimerad läkare i sin medarbetarstab för besvarandet av läkarfrågor.

Med utmärkt högaktning
SVENSKA JOURNALEN
(Harry Lindquist)
Ansvarig utgivare

Även medicinalstyrelsen har tillskrivits av Diabetesförbundet och sedan inkommit med en skrivelse till Pressens Opinionsnämnd:

Till Pressens Opinionsnämnd,
Drottninggatan 16, Stockholm 16.

Svenska Diabetesförbundet har med skrivelse den 25 oktober 1965 till medicinalstyrelsen överlämnat tidskriften Svenska Journalen nr 41/1965 i anledning av en i tidskriften (sid. 7 och 50) intagen artikel med rubriken »Diabetes» samt hemställt, att styrelsen måtte »uttala sitt fördomande av artiklar i denna stil och på det sätt, som kan vara möjligt, förhindra att sådana för patienter felaktiga upplysningar sprids».

Med anledning härav och då det strider mot all medicinsk erfarenhet att psykiska faktorer skulle kunna framkalla eller bota sockersjuka av angiven svårighetsgrad och duration hos ett barn och artikeln därigenom måste anses synnerligen olämplig får medicinalstyrelsen överlämna tidskriften med artikeln ifråga för den åtgärd som nämnden kan finna påkallad.

Enligt kungl. medicinal-
styrelsens beslut:

Bo Adin

U.-B. Gunnarsson

Vid sammanträde den 29 juni fattade Opinionsnämnden beslut i frågan. Efter en kortfattad redogörelse för innehållet i ovan återgivna skrifter utmynnar beslutet i följande:

För den läsare som tar noggrann del av hela den påtalade artikeln blir det visserligen klart att vad som där relateras är ett avsnitt ur den engelske »helbräddagöraren» Campbell-Bests bok. Många läsare kan emellertid lätt få den uppfattningen att artikeln avser att redogöra för vissa nya medicinska rön beträffande behandlingen av sockersjuka; detta särskilt genom artiklarnas tal om »hans vän läkaren» och »den moderna medicinska forskningen». Artiklarna har i dessa delar varit olämpligt avfattade.

Med hänsyn till att Svenska Journalen — som i sitt svaromål till nämnden beklagat om någon formulering i artikeln skulle ge anledning till en förmodan att tidningen skulle vilja propagera mot insulinbehandling — i en senare artikel klargjort sin ståndpunkt, finner nämnden ej anledning till annat uttalande än en erinran om vikten av att synnerlig varsamhet iakttages när det gäller uttalanden, som kan uppfattas som rådgivning rörande behandlingen av allvarliga sjukdomar.

Prenumerera

på

DIABETES

ULLA SAHLÉN

KOST FÖR DIABETIKER

- Måltidsplanering
- 116 recept på goda rätter
- 8 utbyteslistor
- Bantning
- Barndiet
- Konservering utan socker

2:DRA OMARB. UPPLAGAN

89 sidor
22 illustrationer
i färg och sv/vitt

12:50

En utmärkt kostbok baserad på de senaste årens svenska läkarrön inom diabetesforskningen. Lättfattlig näringslära och kalori- och näringsvärdesberäknade recept på goda maträtter.

Köp boken i närmaste bokhandel eller direkt fr. ICA-förlaget, Bokförlaget, Västerås.

ICAförlaget

GUNILLA **Drick-**

Konc.saft

Ger 6 liter
Osockrad

APELSIN • VINBÄR • ÄPPLE • JORDGUBB • KÖRSBÄR

*Koncentrerad saft
VÄN-deklarerad:
inget socker tillsatt!*

Sockersjukan mera komplicerad än man anar

Bananinformations stipendium på 10.000 kr. för geriatrisk forskning har i år delats mellan diabetesforskaren doktor Erol Cerasi och med. lic. Jan Henrik Atterhög, som studerar problematiken vid slaganfall på Södersjukhuset i Stockholm. Erol Cerasi är turk, har tagit sin examen i Istanbul, men kom för fem år sedan till Sverige och forskar vid Karolinska sjukhusets endokrinologiska avdelning. Doktor Cerasis forskning har redan kastat nytt ljus över diabetesproblemet och kommer sannolikt att klarlägga uppkomstmekanismen vid sockersjuka, framhåller docent Georg Porjé, ordförande i Bananinformations stipendienämnd och överläkare vid Södersjukhusets geriatriska klinik.

Sockersjuka är en långt mer komplicerad sjukdom än man tidigare ansett, hävdar doktor Cerasi. Förut har man i stort sett ansett att sockersjuka är lika med insulinbrist och ensidigt stirrat på blodsockeromsättningen.

När det för ett par år sedan kom exakta metoder att mäta insulinet i blodet, fann man emellertid

till sin förvåning att många sockersjuka hade normala, ibland t. o. m. mer än normala insulinmängder i blodet. Ytterligare komplicerades bilden då doktor Cerasi fann, vid prov på friska försökspersoner, att ca 20 procent av dessa fullt friska hade samma oförmåga att snabbt öka insulinhalten i blodet, då man tillförde dem socker, som sockersjuka personer.

Sockersjuka måste därför bero på andra faktorer än på bukspottkörtelns oförmåga att producera insulin. Arvsfaktorn är en viktig komponent. Personer som saknar arvsanlag för sockersjuka kan inte få sjukdomen. Många med arvsanlag för sjukdomen får dock inte sockersjuka. Varför? Det vet man ännu inte.

Doktor Cerasi misstänker emellertid att tillväxthormonet, som produceras av hypofysen eller tallkottkörteln i hjärnan, spelar en viktig roll vid uppkomsten av sockersjuka. Detta hormon, som under människans hela liv ansvarar för nybildning av äggviteceller är kroppens främsta skydd mot ett plötsligt fall av blodsockerhalten. Genom att tillföra tillväxthormon kan man på konstlad väg t. o. m. framkalla sockersjuka hos experimentdjur.

Sannolikt är sockersjuka en sjukdom som utvecklas i flera steg och efter flera linjer och har redan härjat i kroppen lång tid, innan den ger sig tillkänna för patienten i diagnosticerbar sockersjuka.

För sina forskningar har doktor Cerasi i vinter fått tillgång till en ytterst värdefull patientgrupp, ca 40 enäggstvillingar.

Ur SVD

Björkbackens exteriör

Ny koloni för diabetesbarn

Söndagen den 12 juni kunde Stor-Stockholms Diabetesförening inviga sin nya koloni- och fritidsanläggning Björkbacken, Barnens Ö. Därmed var det slut på föreningens ambulerande tillvaro vad gäller koloniverksamheten; de senaste somrarna har föreningen hyrt in sig på olika ställen.

Föreningsstyrelsen har, med fru

Britt-Lis Lindqvist i spetsen, under flera år verkat för att få en ny kolonibyggnad. Redan 1960 motionerade Hans Gedin i Stockholms stadsfullmäktige om att staden skulle medverka till tillkomsten av en kolonianläggning för diabetes-sjuka barn och i samband med besvarandet av denna motion, år 1965, anvisade också stadsfullmäk-

Bagarn Hennings showband roade barnen vid invigningen

tige drygt 400.000 kronor till detta ändamål. Samtidigt beslöts att anläggningen skulle förläggas till Björkbacken, Barnens ö.

Björkbacken är en äldre fastighet, som blivit föremål för en mycket omfattande om- och tillbyggnad. Det är byggmästare Rune Nilsson, som svarat för ombyggnaden efter konsultation hos bl. a. docent Yngve Larsson.

Kolonin, som för övrigt öppnades för den första kullen barn den 22 juni, har plats för 21 barn, främst från Stockholms stad och län. Barnen är förlagda i 2- och 3-bäddsrum. Vidare finns 3 tvätt- och provtagningsrum, undersökningsrum, isoleringsrum, ett mind-

re kontor samt ett modernt kök. Barnen kommer att äta i en stor och ljus matsal med öppen spis. Lekrummet är stort och rymligt och även där finns en öppen spis. I en separat byggnad finns möjlighet för barnen att snickra och måla. Personalen bor i 1-bäddsrum, ett speciellt dagrum står till dess förfogande. Föreståndarinnan disponerar över en egen stuga om 2 rum.

Goda möjligheter till bad finns, då badplatsen är belägen endast några hundra meter från kolonin. Genom Stockholms barnavårdsnämnds försorg har kolonin fått bl. a. en plastbåt och flytvästar.

Invigningen av anläggningen

Invoigningskaffet smakade bra. De båda männen närmast är ordf. i Stor-Stockholms Diabetesförening Harry Arpstedt (t. v.) och målarmästare Hilmer Pettersson

En bild från Björkebackens lekrum

Stöd arbetet för de sockersjuka

Stöd Svenska Diabetesförbundets arbete för de sockersjuka genom att köpa förbundets brevmärke.

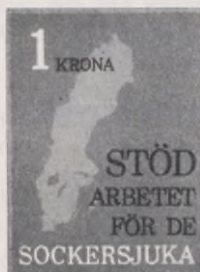
Vid beställning användes lämpligen nedanstående beställningssedel. Den skall insändas till:

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDET

Skönviksvägen 292

BANDHAGEN

Diabetesförbundets brevmärke

Undertecknad beställer härmed att sändas mot postförskott:

..... st. kartor (om 20 st. märken) à 20: — kr.

..... st. märken à 1: — kr.

Porto tillkommer.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

skedde i strålande försommarväder, och närmare ett hundratal medlemmar och särskilt inbjudna deltog. Föreningens ordförande, Harry Arpstedt, hälsade välkommen och Ewald Johannesson, direktör i Barnens Dagsförening, förrättade invigningen. Han hälsade därvid föreningen välkommen till Barnens ö, medan Harry Arpstedt passade på att tacka alla som medverkat vid tillkomsten av

Björkbacken samt uttalade föreningens stora glädje över att ha fått en egen anläggning.

Efter invigningen bjöds deltagarna på kaffe och härliga smörgåsar samt underhållning av Bagarn Henning och hans show-band. Gästerna fick därefter gå husesyn i den nya anläggningen, som väckte stor förtjusning, inte minst hos de barn som var med.

Vi behöver hälsosammare svensk folkkost

Det finns två huvudvägar att komma till rätta med de nuvarande bristerna i vår folknäring, upplysningsverksamhet och livsmedelspolitiska åtgärder, framhåller de båda näringsforskarna professorerna Gunnar Blix och Arvid Wretling, i en artikel i tidskriften Näringsforskning, som återger huvudinnehållet i den promemoria de med biträde av dr S. Bergström och kostkonsulent I. Westin överlämnat till 1960 års jordbruksutredning, ledd av landshövding Gösta Netzén. Auktoritativ upplysning bör få genomslagseffekt vid kollektiv utspisning men förstår föga ändra inrotade kostvanor i de enskilda hushållen. Varaktiga förändringar för hela svenska befolkningen kan inte uppnås utan livsmedelspolitiska åtgärder. Målmedvetet inriktad produktionsteknik och produktutveckling kan också verksamt bidra.

En rätt kost är en av förutsättningarna för ett gott hälsotillstånd, säger de båda näringsexperterna. I vårt land skulle inte några hälsorubbningar på grund av brister i

näringsstillförseln behöva förekomma. Näringsrubbningar är dock ganska vanliga i Sverige beroende på olämpligt sammansatt kost eller felaktiga kostvanor. Kosten har en betydelsefull roll för tandkaries, en sjukdom som nära hundraprocentigt drabbar befolkningen.

En fjärdedel har järnbrist

Järnbristanemien är vanlig i Sverige, särskilt hos kvinnor i fruktbar ålder. Frekvensen av uttalad järnbristanemi hos kvinnor mellan 15 och 45 år torde i större delen av landet ligga vid 15—25 proc. Behovet av järn är olika hos män och kvinnor. Det beror på kroppstorleken men påverkas föga av fysisk aktivitet. En man med tungt kroppsarbete har ungefär samma järnbehov som en lika stor person med lätt arbete. Med svenska kostvanor blir järntillförseln nära nog proportionell mot kaloritillförseln. Det innebär att män oftast med kosten får det järn de behöver. Kvinnorna som konsumerar mindre än 2.500 kalorier om dagen får för litet järn, då deras kost inte avviker från gängse folkkost. Järnbrist är ingen dödlig eller svårt invalidiserande åkomma men är i regel förenad med stark trötthetskänsla och nedsatt arbetskapacitet. Bärande skäl finnes för att skapa en bättre järnförsörjning, och det går endast genom en ändring i folkkosten i dess helhet. Järnhalten i förhållande till kalorierna måste ökas. Bäst sker det genom ökning av sådana födoämnen som exempelvis spannmålsprodukter och kött på bekostnad av järnfria livsmedel som matfett och socker.

Hjärtinfarkt ökar

Hjärtinfarkt har ökat starkt på senare år, ca 40 proc. av alla dödsfall bland män i åldern 40—50 år beror på hjärtinfarkt. Sjukdomen utvecklas på grundval av den kärlväggsförändring som kallas ateroskleros (åderförkalkning). Författarna genomgår diskussionen om fett och åderförkalkning, konstaterar att ökningen av hjärtinfarktarna har skett samtidigt med en ökning av fettkonsumtionen från tidigare ca 25 till nu omkring 40 proc. av totalkalorierna och summerar: Starka skäl finns för antagandet att en under åratals fettrik kost med låg halt av omättat fett utgör en viktig orsak till ateroskleros. Och en hög fettkonsumtion är särskilt ogynnsam om den är förenad med en allmän övernäring. De båda professorerna anger ingen fast kaloriprocent för fett (25—30 procent har diskuterats) men finner det i hög grad sannolikt att en måttlig fettinskränkning (med bevarat omättat fett) »skulle verksamt bidra till att förebygga aterosklerotiska kärlskador och därmed sammanhängande hjärtsjukdomar».

Man vet inte om fetman i landet ökat på senare år men det förefaller sannolikt. Den är vanlig hos män och ännu mer hos kvinnor från 40 år och uppåt. Fetma är förbundet med sjuklighet, kärlsjukdomar, gallsten, sockersjuka m. m. Motorisering gynnar övervikt, kostvanorna har inte hunnit anpassas till den nya situationen. Förstoppning är mycket vanlig, vilket framgår av en mycket stor förbrukning av laxermedel. Även

detta har visat visst samband med olämpliga kostvanor.

Lågkaloriförbrukarna

Risken för näringsbrister är störst vid ringa aktivitet och låg kaloriförbrukning. De som kommer i riskzonen vad gäller äggviteämnen, järn, kalk, vitaminer etc. enligt rätta normer är alltså folk med stillasittande yrken, föga motion eller inaktivitet på grund av hög ålder. Med de kostvanor vi har i Sverige anses 3.000 kalorier som regel säkra god näringsstillförsel. Risk uppstår vid 2.000 kalorier pr dag och ökar sedan hastigt ju mer kalorisiffrorna sjunker. En ändring av folkkosten i Sverige bör alltså framför allt ta sikte på lågkaloriförbrukarna. Den i första hand önskvärda förändringen är en reduktion av fettillförseln från nuvarande ca 40 proc. till 25—35 proc. Då kan lågkaloriförbrukarna inom samma kaloriram få tillräckligt med protein, järn, kalcium och vitaminer.

Det synes ofrånkomligt med åtgärder som påverkar kostförhållandena för befolkningen i dess helhet, betonar de båda forskarna för jordbruksutredningen. Det erfordras en reduktion av fettillförseln till högst 35 kaloriprocent i det totala folkhushållet. Den tendens till ytterligare ökad fettkonsumtion som jordbruksutredningen förutser som en följd av ökande realinkomster bör hejdas och vändas till en minskning. Samtidigt bör åtgärder företas för ökad förbrukning av spannmålsprodukter, rotfrukter, grönsaker, bär, frukter, skummjolk, magert kött och fisk.

**FRISK
LÄSK**

Dietic

**UTAN
SOCKER**

Ni måste smaka den härligt friska frukt-läskan DIETIC, tillverkad helt utan socker — sötd med cyclamat. Smaka DIETIC, det blir Er nya favorit-läsk!

**EN
ROBERTS
PRODUKT**

Sambandet mellan fetma och diabetes

Det finns starka statistiska samband mellan fetma å ena sidan och bland annat diabetes och hjärt-kärlsjukdomar å den andra, säger dr Per Björntorp, docent i experimentell medicin vid Göteborgs universitet. Tillsammans utgör de majoriteten av sjukdoms- och dödsorsakerna i den civiliserade delen av världen, tillägger han. Det finns en möjlighet att obesitas kan orsaka de andra nämnda sjukdomsgrupperna, men det kan också lika gärna vara tvärtom.

— Det förefaller sålunda vara troligt, att fetma skulle orsaka störningar i rörelseapparaten. Å andra sidan blir antagligen personer med dålig rörlighet lättare feta.

— Det förefaller vidare möjligt att den ofta påvisade korrelationen mellan fetma (obesitas) och hjärt-kärlsjukdomar framför allt hypertoni (högt blodtryck bl. a.) skulle vara orsakad av att obesitas ger ökad frekvens av hjärt-kärlsjukdomar, säger dr Björntorp.

— Men det kan också vara så, tillägger han, att dessa båda manifestationer är parallella fenomen, som orsakas av en tredje, okänd faktor. Frågan om orsak och verkan då det gäller sambandet mellan diabetes mellitus och obesitas är också oklar.

— Man kan tänka sig att obesitas är ett prediabetiskt tillstånd, eller också att obesitas i och för sig ger diabetes. Även om det alltså

Diabetikerna i kommunal tjänst

Vid Svenska Diabetesförbundets riksstämma i Umeå i år enades stämman om nedanstående uttalande, som nu har tillställts Sv. Kommunalarbetareförbundet, Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund, Sv. Sjuksköterskeförening, Sv. Landstingsförbundet, Sv. Stadsförbundet och Sv. Kommunförbundet.

1964 beslöts väsentliga förändringar i anställningsförhållandena för anställda i statens tjänst, varvid bl. a. handikappade och även diabetiker erhöll rätt att utan hinder av s. k. oviss prognos erhålla ordinarie statlig anställning.

I kommunal tjänst anställes emellertid en diabetiker fortfarande med förbehåll ifråga om sjukförmåner och pensioner.

Svenska Diabetesförbundet hemställer att den diskriminering som nu sker av diabetiker måtte undanröjas så att diabetiker fullt likställes med övriga anställda.

För Svenska Diabetesförbundet

NANCY ERIKSSON
Ordförande

verkar finnas föga stöd i direkta undersökningar för att obesitas skulle kunna orsaka diabetes eller hjärt-kärlsjukdomar kan man emellertid tänka sig ett sådant orsakssammanhang.

Dr Björntorp har i Läkartidningen fört fram sina spekulationer.

I toppform tack vare Nya US Protein- och Vitamintablett för sockersjuka

Ett vitamin- och näringspreparat som tillför kroppen äggviteämnen, mineraler och vitaminer i för den sockersjuka väl avvägda proportioner. Protein som bl. a. ingår i tablett, bygger upp och underhåller kroppens vävnader.

Preparatet har under de senaste fem åren noggrant utprovats och ständigt förbättrats, i nya US Protein- och Vitamintablett har både mineralämnena och vitaminerna utökats.

Åtskilliga tackbrev och erkännanden ha vi under de senaste åren fått mottaga som bevis från belåtna diabetiker som regelbundet använder tablett och därigenom känner sig både piggare och starkare.

Nya US Protein- och Vitamintablett är förpackad i glasburkar om ca 300 tabletter. Fullständig innehållsdeklaration utsatt å etiketten.

Till AB TROLLY-PRODUKTER, Box 21004, Stockholm 21

Var god sänd ..... st. burkar US VITAMINTABLETT, ca 300 tabletter å kr. 15: 50 + porto, mot postförskott (2 burkar fraktfritt).

Namn .....

Adress .....

Postanstalt .....

Vackra vita tänder

med det medicinska tuggummit

V6

Utan socker — oskadligt för diabetiker — sparar tänderna!

1. Håller mun och svalg rena.
2. Ger vitare, renare färg åt tänderna.
3. Antiseptisk verkan.
4. Utvecklar vätesuperoxid i mindre mängd vid tuggandet.
5. Stimulerar salivflödet.
6. Välsmakande, uppfriskande.

Fås endast på apotek

FERTIN

Farmaceutiska preparat

Tel. 130 03 - Vittemöllegatan 7 H
MALMÖ

Diabetiker!

— gör som sockersjuka över hela världen, använd HELINOS injektionspistol för smärtfri injektion!

● det cylindriska ansättningsstödet spänner huden kring injektionsstället och nålen slås blixtnsabbt in till rätt djup — även när det gäller den mest förhårdnade hud.

● kanylen är synnerligen hållfast och kan aldrig lossna av sig själv.

● steriliserbar utan isärtagning.

● vid förlitning behöver endast glassylindern utbytas.

● tättslutande metallbehållare underlättar den hygieniska förvaringen

● enklare att sköta än en vanlig spruta och ger garanterat smärtfri injektion

Godkänd av Sv. Diabetesförbundet
OBS. Nyhet! Praktisk plastfot.

Säljes genom apotek, sjukvårdsaffärer, Sockersjukas Föreningar eller direkt från

HELINOS AB

Kirurgiska Instrumentfabriken,
SKARHAMN.

Tel. 0304-702 24

FRÅN VÅRA FÖRENINGAR

LULEÅ

Luleåavdelningen av Diabetesförbundet har hållit sitt årsmöte under god tillslutning. Sedvanliga årsmötesförhandlingar förekom, och styrelsen i sin helhet omvaldes. Ordf. är Josua Wallgren.

Cirkulärskrivelse från förbundet angående riksstämman i Umeå 28—30 maj upplästes och man beslöt sända ett ombud. Ordföranden Josua Wallgren utsågs att representera vår förening med Marcus Niréus som ersättare.

En kommitté, bestående av 4 personer med ordf. som sammankallande, valdes att undersöka möjligheterna till en sommarutflykt per buss eller båt. Bodenföreningen skulle kontaktas med förfrågan, om den är intresserad deltaga i utflykten.

Sedan ordf. lämnat en del rapporter, avslutades årsmötet och man övergick till en stunds gemytlig samvaro vid kaffebordet. Samtliga närvarande var ense om att göra sitt bästa för att vinna medlemmar till vår förening, vilken är i stadig tillväxt.

BLEKINGE

Blekinge läns sockersjukeförening har hållit årsmöte i Karlskrona och kunde därvid glädja sig åt en mycket talrik uppslutning från medlemmarnas sida.

En bidragande orsak till detta var med all säkerhet den tyska fil-

men »Diabetes idag» som egentligen vänder sig till vetenskapsmän men som nu fick sin premiär inför de sockersjuka.

Filmen visade sig vara en intressant redogörelse för hur långt forskningen kring sjukdomen nu har hunnit och speciellt kring de förstadiet som finns innan diabetes ger sig tillkänna genom akuta utslag. En smula makaber var den genom de bilder av djurförsök som visades men den gav åt betraktaren en intensiv känsla av hur långt forskningen hunnit under de senaste åren, och förningar om resultat som kan medföra att diabetes kan botas.

I anslutning till filmen talade biträdande överläkaren vid centrallasarettet i Karlskrona, Ragnar Ingestad om »Aktuella synpunkter på diabetesbehandlingen». Efter föredraget följde en frågestund med dr Ingestad, som därvid fick svara på en rad frågor.

Det därpå följande årsmötet inleddes med en parentation över fru Hulda Jönsson som under året avlidit. Hon tillhörde föreningens styrelse och har varit med sedan bildandet 1951. Föreningens ordförande herr Yngve Stranke minnestalade.

Förhandlingarna leddes av v. ordf. herr Bengt Åhlund och därvid omvaldes ordf. Yngve Stranke tillsammans med kamraterna Bengt Åhlund, Aina Bjulemar, Geddy Svensson och Julius Gustafsson, medan herr Bertil Roberts-

En bild från Sundsvallsortens Diabetesförenings årsmöte. Mannen till höger är föreningens ordförande Gunnar Lundwall

son nyvaldes. Suppleanter blev fröken Margit Svensson och fröken Eva Andersson.

Ur föreningens verksamhetsberättelse kan noteras att kassan omslutit 39.088 kr och att årets överskott var 3.000 kr. Av inkomsterna har lotteriverksamheten givit 10.270 kr. Anslag har beviljats med 4.300 kr till socialmedicinsk forskning, 1.000 kr till handikappbussen samt 500 kr till hjälpfonden. Vid årsmötet beslöt man anslå 3.000 kr till Malmöföreningens sommarhemskoloni, som även blekingebarnen får utnyttja för kolonivistelse.

Innan förhandlingarna avslutades uttalade v. ordf. Bengt Åhlund

ett tack till de styrelsekamrater som i första hand svarat för det arbete som utförts och han blev själv harangerad av ordf. Yngve Stranke.

Senare samlades man till ett kafesamkväm som föreningen bjöd på och under detta svarade Pensionärskapellet med fru Svea Sandberg, samt hrr Ernst Nilsson och Ivar Ohlin för uppskattad underhållningsmusik.

SUNDSVALL

Sundsvallsortens Diabetesförening tillhör den grupp av föreningar, som genom ett mycket aktivt arbete kan redovisa ett verksamhetsår som saknar motstycke. Vad sägs

om en ökning av medlemsantalet med ca 100 procent under det gångna året? Framgången får i första hand tillskrivas ordf. G. Lundwall med stöd av den övriga styrelsen.

Föreningen har genom olika aktiviteter fått den lokala pressen att med jämna mellanrum komma med artiklar om föreningens verksamhet. Detta har medfört att folk i allmänhet och diabetiker i synnerhet har slutit upp kring föreningens arbete, som nu seglar i verklig medvind.

Från föreningens årsmöte, som fick en relativt god anslutning på restaurang Vängåvan, saxar vi några sammanfattningar från dagordningens 19 punkter: Till mötets ordf. valdes C.-A. Burén och till dess sekr. ämneslär. G. Blomqvist. Bland de rapporter, som Lundwall delgav mötet, kan nämnas den om kampanjen, som igångsattes för att nå diabetesungdomar. Av sekretesskäl och på många håll en konventionell syn på diabetes har inte kampanjen, som var avsedd att resultera i bildandet av en ungdomsklubb, nått önskat resultat.

Lundwall fortsatte med information om Nordanedegårdens utnyttjande för pensionärs- och ungdomsveckor under våren och sommaren. I anslutning till detta väddjade Lundwall om hjälp att sälja lotter av Länsföreningens kvicklotteri, vars avkastning till en del tillfaller Nordanedegården.

I fortsättningen nämnde Lundwall den petition, som genom sekr. Blomqvist blivit utformad och tillställd taxeringsintendenten och samtliga taxeringsnämnder inom

Y-län ang. generellt avdrag på 800 kr för diabetiker för merkostnader i samband med diabetes vid allmän självdeklaration.

Lundwalls rapporter avslutades med information om en sockerfri vitamintablett, Tikoplex, tillverkad av AB Tika i Umeå, som till samtliga mötesdeltagare utdelade en reklampförpackning, åtföljd av en receptbok med omräkningstabeller för diabetsekost.

Kassör Berglöf redogjorde för föreningens ekonomiska ställning, som får anses tillfredsställande. Årsavgiften, 10 kr, blir oförändrad.

Genom den senare upplästa revisionsberättelsen gavs styrelsen full ansvarsfrihet. Ett förslag om utökande av styrelsen med två ledamöter godkändes av mötet. Ständig ledamot i styrelsen blir ordf. i Västra Medelpads Diabetesförening i Fränsta, som tillkommit genom initiativ från Sundsvallsortens förening. Till ordf. på ett år omvaldes G. Lundwall. Ny medlem i styrelsen blev ämneslär. G. Blomqvist, som ersätter C.-A. Burén som sekr.

Under punkten eventuellt fick mötet ett skrämmande bevis på hur en del rektorsområden nonchalerar diabetes elevernas rätt att erhålla lämplig kost i barnbispisningen. Från mötet framkom en innerlig önskan att någon representant från styrelsen kommer med i den kommitté, som planerar skolornas matbispisning och därigenom tillgodoser diabetes elevernas krav på lämplig kost.

Efter en dryg timmes förhandlingar tackade mötets ordf. C.-A. Burén för visat intresse och önska-

de föreningen fortsatt framgång i dess arbete att sprida upplysning och information till diabetiker i alla åldrar. Efter mötet följde kaffepaus och senare ett väl avvägt underhållningsprogram, och kvällen avslutades med dans.

GÄVLE

Gävle Diabetesförening har hållit årsmöte under ordinarie ordföranden Börje Söderbergs ledning. Från verksamheten under det gångna året kan nämnas uppvaktningen i samband med Diabetesdagen 1966. Överläkaren dr H. Lublin och biträdande överläkaren dr I. Lind har medverkat på möten med föredrag och på diskussioner. Medlemsantalet har ökat från 148 till 154 medlemmar, vilket ansågs vara en alltför liten ökning, målet för 1966 bör vara 300 medlemmar.

Årsmötet beslöt att till Förbundets forskningsfond skänka 1.000 kr. Styrelsen för år 1966 fick följande sammansättning: ordf. Börje Söderberg, sekr. Birgitta Andersson, kassör Hans Söderman, samt Per Dahlberg och Kerstin Lundgren.

Den avgående kassören Per Malmström blev föremål för omfattande hyllningar, han har deltagit i styrelsearbetet sedan föreningens start för 15 år sedan. Föreningens ordförande överlämnade en gåva samt blommor och tackade för den stora insats Malmström gjort för föreningen och diabetesrörelsen.

SÖDERTÄLJE

Diabetesföreningen Södertälje har

haft sitt årsmöte på Dalgården i Södertälje. Ordf. A. E. Gustafsson hälsade välkommen och informerade om årsmötets program. Verksamhetsberättelsen godkändes och den avgående styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Vid mötesförhandlingarna omvaldes styrelsen delvis, och fru Ella Falk och frk Lillemor Sandberg invaldes efter fru Maj Ström och avlidna fru Siri Ekman.

Till representanter vid kongressen i Umeå valdes hrr A. E. Gustafsson och Manne Lager. Sekr. meddelade att föreningens lottsäljning för »De sockersjukas lotteri» hade givit gott resultat.

Vidare rapporterades att Diabetesföreningen från och med i år tillhör Föreningarnas Representantskap.

Nästa möte skulle ordnas som en utflykt, förslag väcktes att ordna detta som en resa till Kolmården eller annan lämplig plats. Styrelsen undersöker denna möjlighet. Resan till Sorunda hade givit god erfarenhet.

Ordföranden erinrade också om luciamötet i december som hade givit ett gott resultat såväl ekonomiskt som underhållande. Vid detta möte hade ett 80-tal medlemmar varit närvarande. Han hoppades att föreningen skulle kunna arrangera ett sådant möte varje år på hösten.

Efter kaffedrickning, lottsäljning med dragnig och allsång under glad stämning avslutades mötet med ett mycket intressant föredrag av fru Elly Pettersson om en resa till Israel, »Landet annorlunda». Föredraget åtföljdes av ljusbilder.

Ordföranden tackade därefter de till ett 50-tal uppgående mötesdeltagarna och avslutade mötet.

FILIPSTAD

Filipstads m. o. Diabetesförening har haft sitt årsmöte. Parentation över en avliden föreningskamrat hölls. Vid de senare hållna årsmötesförhandlingarna visade bokslutet på ganska god ekonomi. Medlemsantalet har ökat. Föreningen har under det gångna verksamhetsåret haft flera välbesökta möten. Flera lotterier har sålts och av nettot har förbundets verksamhet ihågkommit. Styrelse- och revisionsberättelser godkändes. Årsavgiften har varit 12 kronor per medlem och beslutades oförändrad kommande verksamhetsår.

Kontakten med Kristinehamnsdiabetikerna har under året varit god och båda föreningarna uppvaktade gemensamt landstingsdirektör P. Jansson och framförde då föreningarnas önskemål i en del frågor. Lokalt har Filipstadsföreningen haft kontakt med stadens taxeringsmyndigheter och krävt att medlemmarnas avdrag i deklarationen för de dyrare levnadskostnaderna borde beaktas. Så har också skett.

Vid årsmötet återvaldes i stort sett styrelsen med P. Håkansson som ordförande och Sonja Hansson som sekreterare och lotteriföreståndare. Gunnar Tranberg blev kassör. Mötet avslutades med kaffe och dopp samtidigt som en del dragningar på sålda lotterier verkställdes.

Föreningen har inköpt de böcker

som utkommit om sjukdomen diabetes och av detta gjort ett litet bibliotek, där medlemmarna får låna de tillgängliga böckerna av bibliotekarien Sonja Hansson. De många lånen visar att biblioteket tjänar sitt ändamål

Olle Jansson

HÄSLEHOLM

Diabetesföreningen i Hässleholm m. o. avhöll sitt årsmöte i Folkets hus A-sal den 13 mars under god tillslutning. Ordföranden Folke Thynell ledde dagens förhandlingar. Verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen föredrogs, och ansvarsfrihet beviljades. Till revisorer omvaldes herr Ivar Magnusson och fru Asta Olsson. Styrelsen blev så gott som helt nyvald, utom kassören. Ordföranden Folke Thynell avsåg sig återval på grund av bristande tid, vilket vi på det högsta beklagar. Till ny ordförande föreslogs då en som tidigare varit ordförande i föreningen, nämligen Bertil Söderdahl, vilken blev enhälligt vald. Vice ordf. blev Lennart Nilsson, sekreterare Lennart Engström och kassör Ernst Janson. Vidare invaldes i styrelsen fru Inga Brageman. Dessutom valdes två ortsombud för vardera utav orterna, Osby, Sösdala, Tyringe och Vinslöv.

Efter förhandlingarna hade vi förmånen få lyssna till föredrag av Medas representant, ingenjör fru Jannerdahl. Föredraget illustrerades med färgfilm, där det visades hur Clinitest skall användas vid prov av socker i urinen. Att det uppskattades fick vi belägg för ge-

nom den rungande applåd som gavs. Under mötets gång hade vi glädjen hälsa åtta nya medlemmar välkomna till föreningen. Därtill hade vi också nöjet att få lyssna till en av våra medlemmar, som sjöng några trevliga sånger för oss med ackompanjemang på luta, vilket tacksamt åhördes.

Därefter avtackades den avgående ordföranden för sin tioåriga tjänst i föreningen, och blommor överlämnades. Övriga medverkande erhöll också blommor. Sedan skildes vi åt, efter en angenäm samvaro.

NORRKÖPING

De Sockersjukas förening i Norrköping höll söndagen den 20 mars årsmöte i Hemgårdens lokaler i närvaro av c:a 75 medlemmar.

Styrelsen omvaldes i sin helhet och fick följande sammansättning: ordf. Rikard Olsson, kassör Helge Karlsson, sekr. Herbert Karlsson, v. ordf. Olle Johnsson, v. kassör Anna Lisa Rogsberg, v. sekr. Stig Nilsson, samt Sture Asklöf. Även revisorererna K. E. Olsson och Harald Karlsson omvaldes.

Efter förhandlingarna höll socialnämndens ordf. Arne Lundqvist ett intressant föredrag om det sociala arbetet och dess organisation inom Norrköpings kommun samt fördelning av anslag till olika områden. Lundqvist tryckte speciellt på att för närvarande är budgeten mycket hårt ansträngd och att det är svårt att få pengarna att räcka till allt man önskar genomföra, stora pengar kommer att åtgå till lasarettets utbyggnad, vilket kommer att utbyggas väsentligt

med anledning av att sjukvården kommer att överföras på lands-tinget. Äldringsvården drar stora kostnader. Vi har i dag c:a 800.000 pensionärer och vi kan räkna med c:a 1 miljon 1975.

Vidare berörde Lundqvist kommunens kraftiga insatser för de handikappade, såsom specialbostäder, transportfordon m. m. samt utbyggnadsplaner för långtidsvård och ålderdomshem.

Efter hr Lundqvists anförande fick mötesdeltagarna tillfälle att ställa en del frågor. Ordf. Rikard Olsson ställde frågan, huruvida våra sockersjuka pensionärer som ju icke åtnjuter några skatteavdrag, kan få möjlighet till kostbidrag, då det är väl känt att en diabetiker har väsentligt större matkostnader än en frisk. Bl. a. redogjorde Olsson för en utredning som gjorts i Göteborg vari nämns att kosten för en diabetiker med normal diet och utan andra sjukdomar har en årlig minimi-merkostnad å 910 kr. därutöver för läkarkostnader 29 kr., självkontroll 49 kr., injektionsmaterial 31 kr., förlorad arbetsinkomst 105 kr., körkortskontroll 30 kr., summa kr. 1.154. Dietkostnaden utgör som regel största delen av merkostnaden, en undersökning på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg visar att dietkostnaden för diabetiker är 40 % dyrare än normalkostnaden. Diabetspatienten får även i hemmet räkna med denna fördyring. Vidare meddelade Olsson att kostbidrag förekommer bl. a. i Stockholm, Göteborg, Malmö och Örebro och är för närvarande 65 kronor per månad.

Gunnar Engleson 50 år

1 september fyller Gunnar Engleson, överläkare vid barnsjukhuset i Lund, 50 år. Under mer än ett decennium har han tillhört Svenska Diabetesförbundets styrelse och dess läkarråd. Personligen anspråkslös har han med nästan danskt gemyt ägnat förbundet sina tjänster, bl. a. som länk mellan oss vanliga och läkarrådet. Engleson disputerade på diabetes och har sedan omsatt sina vetenskapliga insikter i omtänksam diabetesvård på sin klinik. Barnkolonin i Höllviksnäs är ett resultat av hans trofasthet mot diabetesbarn liksom ett mångårigt ordförandeskap i Malmöföreningen. Vi hyllar och lyckönskar.

BRITT-LIS LINDQVIST ur tiden

Britt-Lis Lindqvist, Stockholmsföreningens vice ordförande och kassör, avled den 25 juli. Många känner henne från årsstämmor och kamratträffar och även internationella kongresser, därför bringas hennes minne en hyllning. Hon kom med i förbundet redan 1951, omedelbart aktiv i Stockholmsföreningen, där hon verkat under många år som verkställande ledamot i styrelsen. Hennes största intresse var de unga diabetikerna, och hon blev en av de ansvariga för förbundets läger för ungdomar över 13 år, när detta startade med den nu nästan klassiska »operation Skattungbyn». Hon tillhörde då under en del år förbundets verkställande utskott. Hon lyckades även intressera Stockholms stad för att bygga en egen barnkoloni för diabetesbarn. När kolonin i år invigdes den 12 juni, kunde hon trots övermänsklig vilja att övervinna sjukdom icke vara med. Hon fick löfte om att resa dit litet längre fram. Vid sidan om sin diabetes, som hon haft sen barndomen, knäcktes hon av en mer än årslång än allvarligare sjukdom. Anställd inom fackföreningsrörelsen och begåvad på många sätt bl. a. konstnärligt kunde hon bli till oerhörd nytta, när hon satsade sina krafter för vårt förbund. Hennes uppslag var många och envisheten att genomföra dem föredömlig. Själv var hon en vacker och festlig människa, som sannerligen inte annonserade sin sjukdom. Färg och kraft har hon gett förbundet, som tackar henne.

NYHET! LIHN NYHET!

Diabetes-socker för ALLA sötningsändamål

LIHN DIABETIKER-SOCKER

- tillverkas av Lorens & Lihn, sedan över 25 år tillbaka Västtysklands ledande företag för tillverkning av diabetiker-produkter, vilka uppfyller läkarnas önskemål och de medicinska myndigheternas krav;
- är det mest sålda diabetiker-sockret på kontinenten;
- är framställt av det sedan decennier beprövade sockerersättningsmedlet SORBIT — en ren naturprodukt, utvunnen ur majs — och det välkända sötningsmedlet kalciumcyklamater;
- är fritt från färg- och konserveringsmedel;
- har hög sötningskraft — därför drygt och ekonomiskt;
- *kan som vanligt hushållssocker användas för sötning av alla slags rätter och drycker, för syltning och bakning samt för tillverkning av marzipan.*

OBS.! Alla som sänder in kupongen får gratis-prov, kolhydrat-tabell och receptbok!

I påsar om 200 g eller praktiska burkar om 500 g på apotek och i hälsobranschens affärer.

Importör: RENECTA AB, Malmö

Till RENECTA AB, Box 206, Malmö C

V. g. sänd mig utan kostnad 1 st. prov med LIHN DIABETIKER-SOCKER, KOLHYDRAT-TABELL OCH RECEPTBOK.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Pris ca: 150

ca 500

Soletter®

SOTT OCH GOTT
UTAN KALORIER

Tillverkas av
rent kristall-
sackarin

1 bit sötar
som 2 socker-
bitar

AB Sunco Stockholm

1 Solett motsvarar
2 sockerbitar
500 Soletter kostar
cirka 1:50

AB SUNCO, Stockholm

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

Effekten inträder efter 4—6 timmar, är maximal 16—24 timmar och avklingar

Vitrum började tillverka insulin i Sverige och dess produktion har allt sedan dess varit tillräcklig för att täcka landets behov. Preparatens kvalitet har anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Alla preparat är beredda av rent, framställt i Vitrums moderna fabriker.

Vi

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248876